

STEFAN DAMSKI

3/75

grafika • rysunek

MINISTERSTWO KULTURY I SZTUKI
ZWIĄZEK POLSKICH ARTYSTÓW PLASTYKÓW

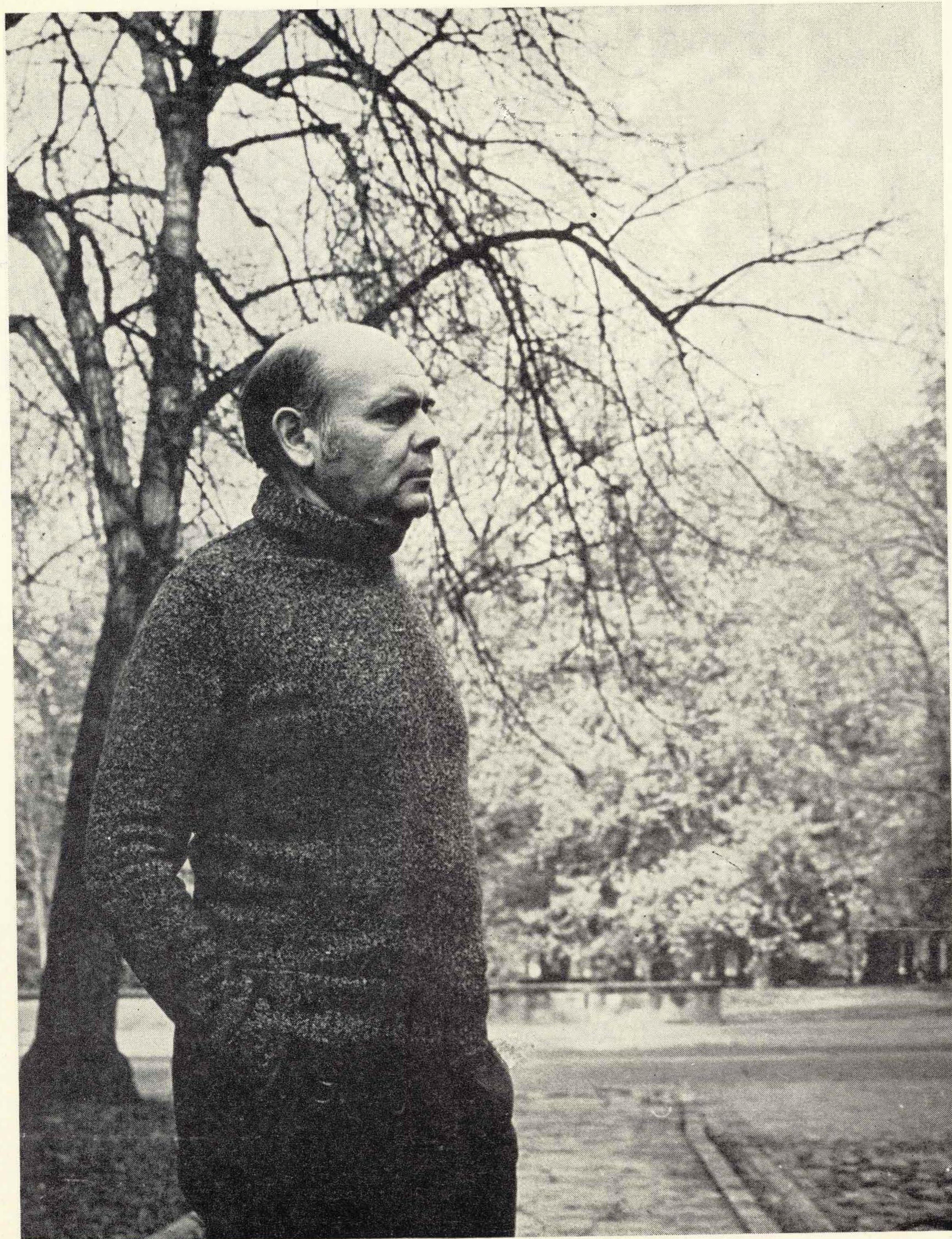
STEFAN DAMSKI
grafika • rysunek

ZACHĘTA
Ministerstwo Kultury i Sztuki
Biuro Informacji
ul. Małachowskiego 3
00-618 Warszawa, tel. 227-55-54, fax 227-60-113

3/75

STYCZEŃ 1975
Centralne Biuro Wystaw Artystycznych
Warszawa, „Zachęta”, pl. Małachowskiego 3

Tytuły cyklów przedstawionych tu prac świadczą o ambicji imponującej. Kosmos i Ziemia i wszystko co na tej ziemi posiada zasadnicze, uzupełniające się znaczenie i co pozostaje ze sobą w napiętej harmonii: natura i przemysł, wieś i miasto, nie tknięta ręką ludzką przyroda i przyroda zniweczona celowym, pożytecznym działaniem człowieka. A więc dosłownie wszystko. Więcej nie ma. Ta sztuka, jak sądzę, wolna jest od obsesji, obsesji której sprawcą i celem jednocześnie jest rzecz jedna pośród wielu, rzecz wybrana spośród szeregu innych, pielęgnowana z nieustanną troską i lękiem.

Sztuka, którą oglądamy jest czymś przeciwnym: jest ona sposobem rejestrowania i przyporządkowywania sobie wszystkiego, z czym w nieustannym ruchu człowieka spotyka się wzrok, a w ślad za nim — wyobraźnia. Wszystko może tu być przyczyną i celem. Ważny jest oczywiście sposób, w jaki ten wielki świat zostaje człowiekowi (artyście) przyporządkowany, a więc przez niego przekształcony i w tym nowym kształcie utrwalony. Sposób ten dla artysty równie istotny jak — przyznajmy to — niełatwo poddający się ocenie, jest przecież śladem określonego zachowania się i wszystkich sił to zachowanie determinujących, a to z kolei powoduje że nie ślad jest sam dla siebie celem, lecz raczej sposób i ranga jego społecznego funkcjonowania.

Stefana Damskiego, jak mogliśmy już zauważyć, interesuje wszystko co determinuje egzystencję współczesnego człowieka. Byłoby to może podejrzanym, gdyby nie znalazło motywacji i usprawiedliwienia w zespole nagromadzonych środków których artysta jest pewien i umie tę swoją pewność przy pomocy właściwego klucza przekazać innym. Sądzę, że dla Damskiego takim kluczem jest rytm, czy system rytmów porządkujących to, co w sposób zrazu chaotyczny zostało dostrzeżone. Proszę zauważyć: bez względu na to, czy mamy do czynienia z szerokim fragmentem przyrody, ze współczesną budową przemysłową, widokiem miasta czy z architekturą zabytkową — wszystko to jest artystycznym poszukiwaniem jakiejś zasady, a wśród tych poszukiwań zasada miarowości czy powtarzalności (i wywołanych przez nią szczególnej dynamiczności poruszeń) powraca natrętnie raz po raz, chociaż nie wszędzie w jednakowym stopniu, oczywiście. Ów problem rytmizacji rozwiązywany jest od etapu pomysłu po optymalną wersję plastyczną raz przez formy miękkie, wzajemnie powiązane, raz poprzez pewnego rodzaju skandowanie; raz poprzez kształt, innym razem poprzez gradacje czerni, szarości i bieli. Powiązanie z wzorcem również bywa różne: wyraźniejsze, bardziej oczywiste tam, gdzie wzór jest już w pewnym stopniu przygotowanym modelem (np. miasto, konstrukcja architektoniczna czy wręcz architektura zabytkowa), swobodniejsze w przypadkach, gdy wzór jest nieskoordynowanym, przez naturę samą swobodnie rozrzuconym zbiorem elementów, podlegających pierwszemu dopiero uporządkowaniu.

Damski posługuje się alternatywnie ołówkiem, litografią, suchorytem i kwasorytem, wiążąc zawsze technikę z aprioryczną ideą pracy, syntetyzującej taką właśnie a nie inną sytuację plastyczną. Wiemy skądinąd, że owe sytuacje wcześniej jeszcze zapisywane są w szkicowniku lub na kartkach papieru w różnych możliwych wariantach.

Decyzja powielenia którejś pracy na określonym etapie w większej ilości egzemplarzy, a na dodatek w kolorze jest, jak przypuszczam, chwilą ważną i szczęśliwą. Wystawa ta przynosi wiele takich prac cieszących kolorem przytłumionym, mozolnie walczącym z czernią. Mamy tu do czynienia ze sztuką która jest poszukiwaniem. Uczestniczymy w uroczystości, która skamienia na chwilę to, co z natury rzeczy znajduje się w nieustannym ruchu.

Stanisław K. Stopczyk

The titles of the series of works presented here testify to tremendous ambition embracing Space, the Earth and everything on the Earth that is of vital and complementing importance and is in a sort of tense harmony with each other as for instance Nature and industry, country and town, Nature untouched by human hand and Nature destroyed by the intentional and useful activity of man. And that means literally everything. There is not really anything more.

This art, I think, is free from an obsession, the obsession created by longing for one thing from among many, one thing chosen from a number of other things and cherished with unceasing care and anxiety.

The art we see here is something opposite: it is a means of registering and subordinating everything that a moving human being's eye and consequently — his imagination — meet with. Everything here can be a cause and an aim. And the most important, naturally, is the way in which the enormous world is subordinated to the human being, to the artist who thus transforms and records the world in its new shape. That way is both important to the artist and — here we have to admit it — not easy to assess, as it is a trace of a certain kind of behaviour and of all the forces determining that behaviour which, in turn, is the reason why the trace is not an aim in itself but the means and importance of its social functioning.

Stefan Damski is interested — as we have been able to see — in everything that determines the existence of a modern man. This might seem suspicious if there had not been a motivation and justification in the means and techniques used about which the artist is sure and is also able to convey that certainty of his by means of the right code. I think that for Damski rhythm, or rather a system of rhythms, is the code according to which everything seen, seen in a chaotic way at first, is organized. If you look closely you will see that regardless of whether it is a spacious landscape or contemporary industrial architecture, a view of a town or historical architecture, it is an artistic search for a principle and in that search the principle of rhythmic cadence or repeated accents (resulting in an especially dynamic movement) returns persistently time after time although not always to the same extent. The problem of rhythm, from the moment of the birth of an idea to its optimal artistic version, is solved by means of either soft forms or by means of a kind of chanted refrain, sometimes by means of shape or gradation of black, grey and white. The link with the subject also varies: it is obvious, more pronounced in cases in which the subject is a ready-made model (e.g. a town, architectural structure or historical architecture) and it is freer in cases when the theme is incoordinate, when it is a collection of elements dispersed by Nature itself and just subject to the first attempt at organization.

Damski uses pencil, lithography, dry-point engraving and etching alternately and always combines his technique with the **a priori** idea which provides a synthesis for precisely this artistic situation and no other. It is also known that the situations are usually first tried out in all possible variations in the artist's sketch-book or on sheets of paper. The decision to make prints in colour of any given work of graphic art at one point is, I understand, an important and happy moment. The present exhibition contains many such works of graphic art which delight with their subdued colour putting up a brave fight against the black. Here we are confronted with art which is a search. We take part in a ceremony which arrests for a moment that which, by Nature, is in constant movement.

Stanisław K. Stopczyk

Translated by Magdalena Mierowska

STEFAN DAMSKI

Warszawa, Darwina 18 m. 52

Ur. 24.IX.1926 r. w Warszawie. Studia na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyplom 1951. Starszy wykładowca, prowadzi Pracownię Rysunku na Wydziale Konserwacji Dziej Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Laureat Nagrody Ministra Kultury i Sztuki za całokształt twórczości artystycznej w dziedzinie grafiki, 1963; nagrody II stopnia Ministra Obrony Narodowej za osiągnięcia twórcze w zakresie tematyki wojskowej, 1969.

Udział w wystawach i konkursach, m.in.:

- 1951 — II Ogólnopolska wystawa plastyki, Warszawa
- 1952 — III Ogólnopolska wystawa plastyki, Warszawa
- 1953 — X-lecie PPR, Warszawa
X-lecie ludowego Wojska Polskiego w plastyce, Warszawa — wyróżnienie
- 1954 — IV Ogólnopolska wystawa plastyki, Warszawa
- 1955 — Wystawa młodej plastyki, Warszawa-Arsenał
Wystawa ilustracji polskiej do literatury rosyjskiej i radzieckiej, Warszawa
- 1956 — I Ogólnopolska wystawa grafiki artystycznej i rysunku, Warszawa
- 1957 — Międzynarodowa wystawa rzeźby i grafiki, Carrara — nagroda
- 1958 — Wystawa indywidualna grafiki i rysunku, Warszawa, Galeria ZPAP na MDM
Konkurs z okazji XV-lecia LWP, Warszawa — II nagroda
- 1959 — II Ogólnopolska wystawa grafiki artystycznej i rysunku, Warszawa
Konkurs plastyczny z okazji XV-lecia LWP, Warszawa — II nagroda
Ogólnopolska wystawa grafiki marynistycznej, Warszawa — II nagroda
XII Festiwal sztuk plastycznych, Sopot
Konkurs olimpijski, Warszawa — wyróżnienie
- 1960 — Wystawa indywidualna grafiki, Warszawa, Dom Słowa Polskiego następnie Klub Studencki Dziekanka
Międzynarodowa wystawa sztuki państw nadbałtyckich, Rostock
I Ogólnopolskie biennale grafiki, Kraków
- 1961 — Wystawa indywidualna grafiki, Warszawa, Kordegarda
Międzynarodowa wystawa sztuki państw nadbałtyckich, Rostock
Wystawa grafiki i rysunku w XV-lecie PRL, Warszawa — nagroda II stopnia Ministra Kultury i Sztuki
- 1962 — Wystawa indywidualna grafiki, Berlin, Muzeum Narodowe następnie Ahrenshoop
Międzynarodowa wystawa sztuki państw nadbałtyckich, Rostock
II Biennale grafiki, Kraków
Konkurs: XX-lecie PPR w grafice i rysunku, Warszawa — I, II nagroda i wyróżnienie

- 1963 — XX-lecie LWP w twórczości plastycznej, Warszawa
Wystawa pokonkursowa: XX-lecie PPR w grafice i rysunku, Warszawa
- 1964 — Człowiek i praca w Polsce Ludowej, Warszawa — III nagroda
III Biennale grafiki, Kraków
Warszawa w sztuce, Warszawa — nagroda Ministra Kultury i Sztuki
- 1965 — Wystawa indywidualna grafiki, Wiedeń, Galerie in der Biberstrasse
Wystawa indywidualna grafiki, Warszawa, KMPiK, Nowy Świat
Wystawa indywidualna grafiki, Bydgoszcz, KMPiK
Intergrafik-65, Berlin
XX Jubileuszowa ogólnopolska wystawa plastyki, Radom
I Ogólnopolska wystawa rysunku, Wrocław
III Biennale grafiki marynistycznej, Gdańsk — wyróżnienie
Wystawa grafiki i rzeźby w XX-lecie PRL, Warszawa
- 1966 — Wystawa indywidualna grafiki, Gdynia, BWA
I Międzynarodowe biennale grafiki, Kraków
Braterstwo klasowe i braterstwo broni, Berlin
Wystawa laureatów Nagród Państwowych i Ministra Kultury i Sztuki, Warszawa
I Festiwal sztuk pięknych, Warszawa
- 1967 — Wystawa indywidualna (z B. Wilimowską i M. Gomulicką-Damską p.n. Wrażenia z pobytu w ZSRR), Poznań, Pałac Kultury
Wystawa indywidualna grafiki, Szczecin, Klub 13 Muz
Intergrafik-67, Berlin
Człowiek i praca w Polsce Ludowej, Warszawa — wyróżnienie
Konkurs z ok. 50-lecia Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, Warszawa — III nagroda
Wystawa indywidualna grafiki, Ośrodki Kultury Polskiej Berlin, Bratysława, Budapeszt, Praga, Sofia
- 1968 — II Międzynarodowe biennale grafiki, Kraków
II Triennale rysunku, Wrocław
II Festiwal sztuk pięknych, Warszawa
Ogólnopolska wystawa 25 lat ludowego Wojska Polskiego w twórczości plastycznej, Warszawa; 1969 Budapeszt
- 1969 — Wystawa indywidualna grafiki z ok. XXV-rocznicy powstania LWP i XXIV rocznicy Dnia Zwycięstwa, Warszawa, Muzeum Wojska Polskiego
Międzynarodowa wojskowa wystawa plastyki, Budapeszt
Ogólnopolski konkurs Człowiek i praca w Polsce Ludowej, Warszawa — III nagroda
IV Ogólnopolska wystawa grafiki, Warszawa
V Wystawa polskiej grafiki marynistycznej, Gdańsk, Montreal, Sztokholm, Malmö
- 1970 — III Międzynarodowe biennale grafiki, Kraków
Mahnung — Międzynarodowa wystawa przeciw wojnie i faszyzmowi, Weimar
Integrafik-70, Berlin

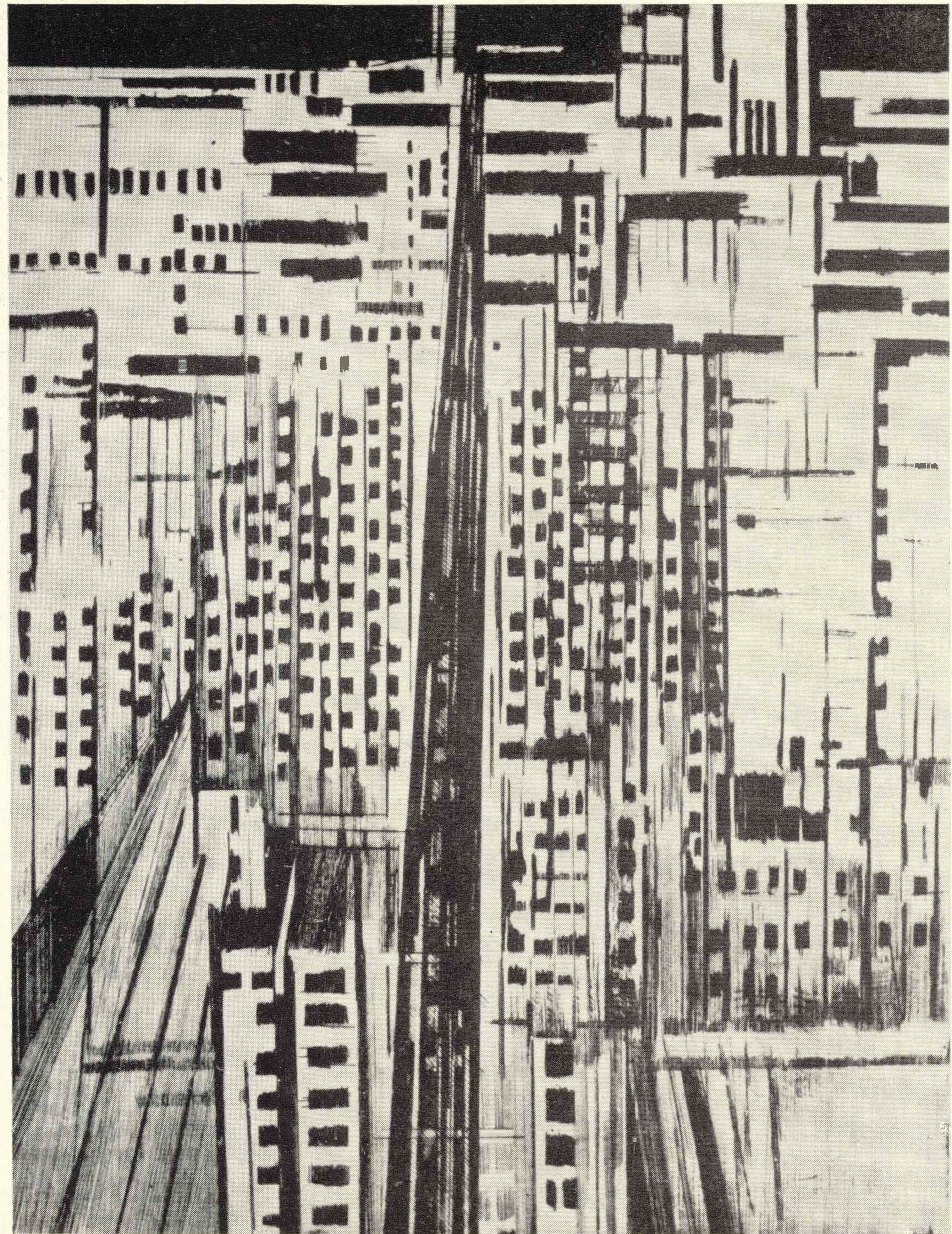
- Ogólnopolska wystawa Wojna i pokój w twórczości plastycznej, Poznań
III Festiwal sztuk pięknych, Warszawa
Wystawa Lenin i Jego idea, Warszawa
- 1971 — Międzynarodowa wystawa grafiki, Lublana
Grafika w Polsce Ludowej, Warszawa
Konkurs Człowiek, praca, środowisko, Warszawa
V Ogólnopolska wystawa grafiki, Poznań
Związek Radziecki w oczach polskich artystów, Warszawa
- 1972 — Intergrafik-72, Berlin
IV Festiwal sztuk pięknych, Warszawa
- 1973 — Współczesna sztuka łowiecka i animalistyczna, Warszawa
Motywy wojskowe w sztuce, Poznań
Międzynarodowa wystawa grafiki z ok. X ŚFMiS, Berlin
30 lat ludowego Wojska Polskiego w twórczości plastycznej, Warszawa
- 1974 — Polska grafika marynistyczna, Szczecin.

Ponadto udział w licznych wystawach sztuki polskiej za granicą, oraz w wystawach okręgowych.

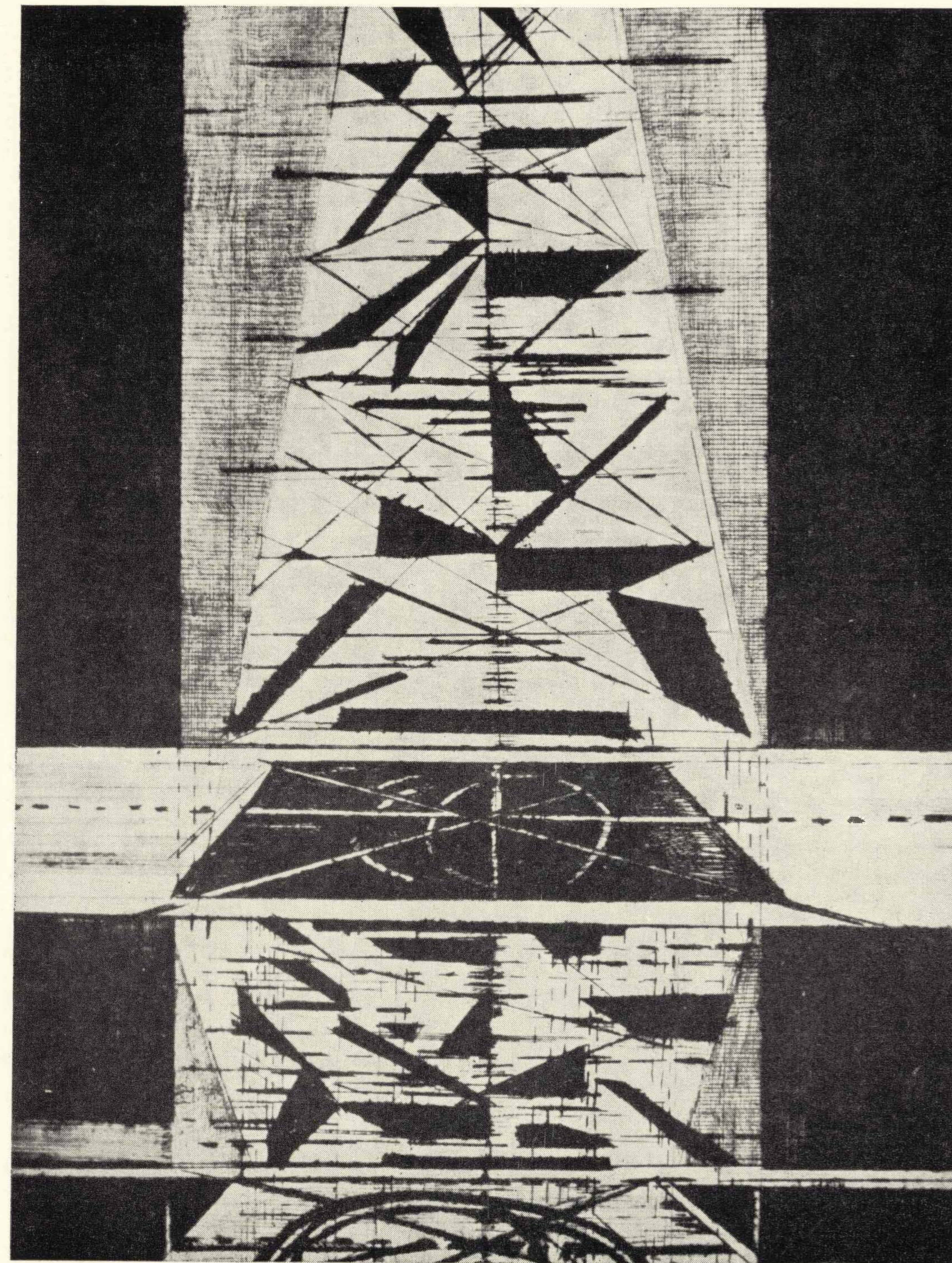
Szereg wyróżnień w konkursach na najlepszą grafikę miesiąca.

Prace w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie i Krakowie, Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie, Muzeum Historii Polskiego Ruchu Rewolucyjnego w Warszawie, Muzeum Pomorza Zachodniego w Szczecinie, w zbiorach Ossolineum we Wrocławiu, innych muzeach w kraju; za granicą w muzeach w Berlinie, Rostocku, Carrarze, Skopje oraz w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą.

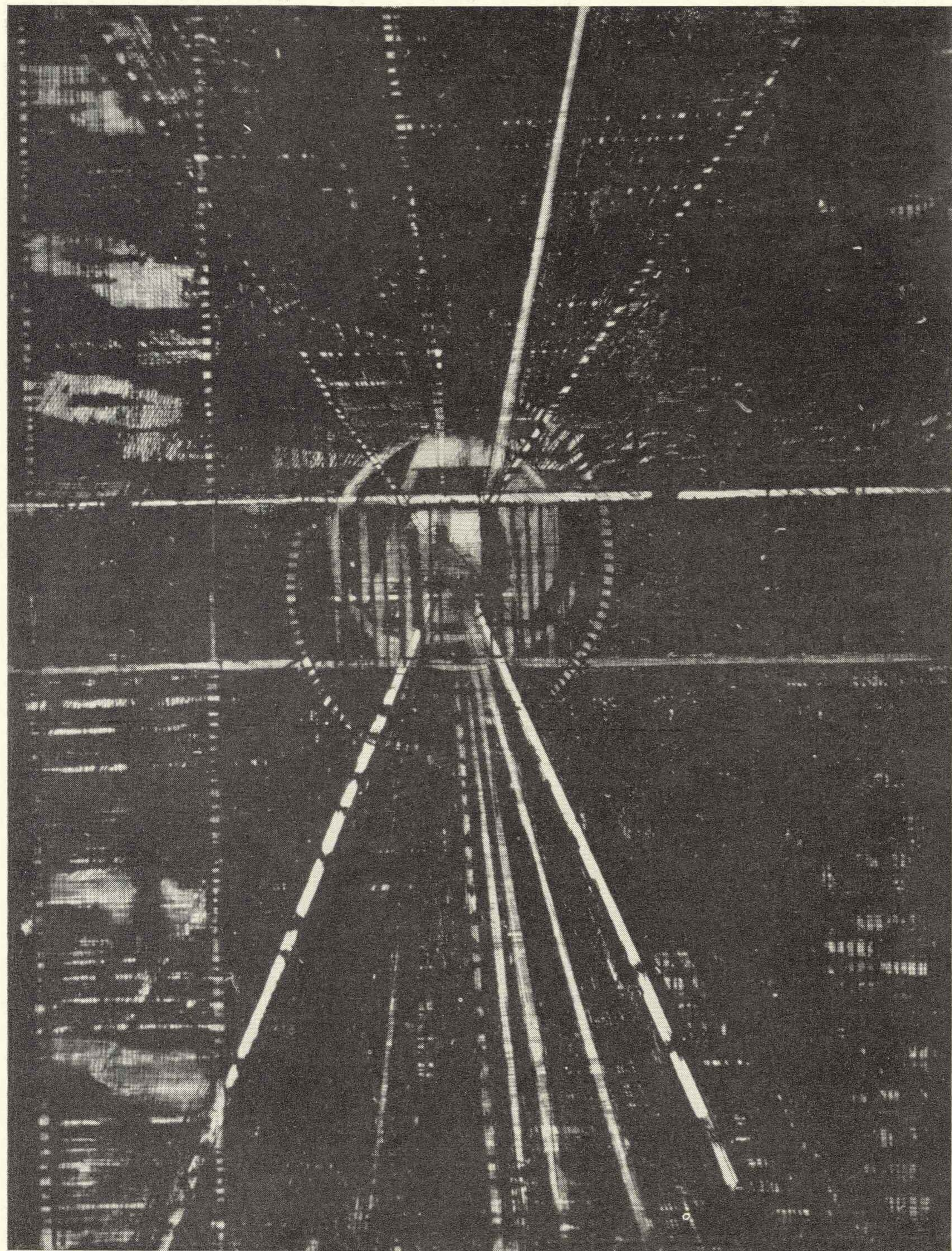

10. Śródmieście

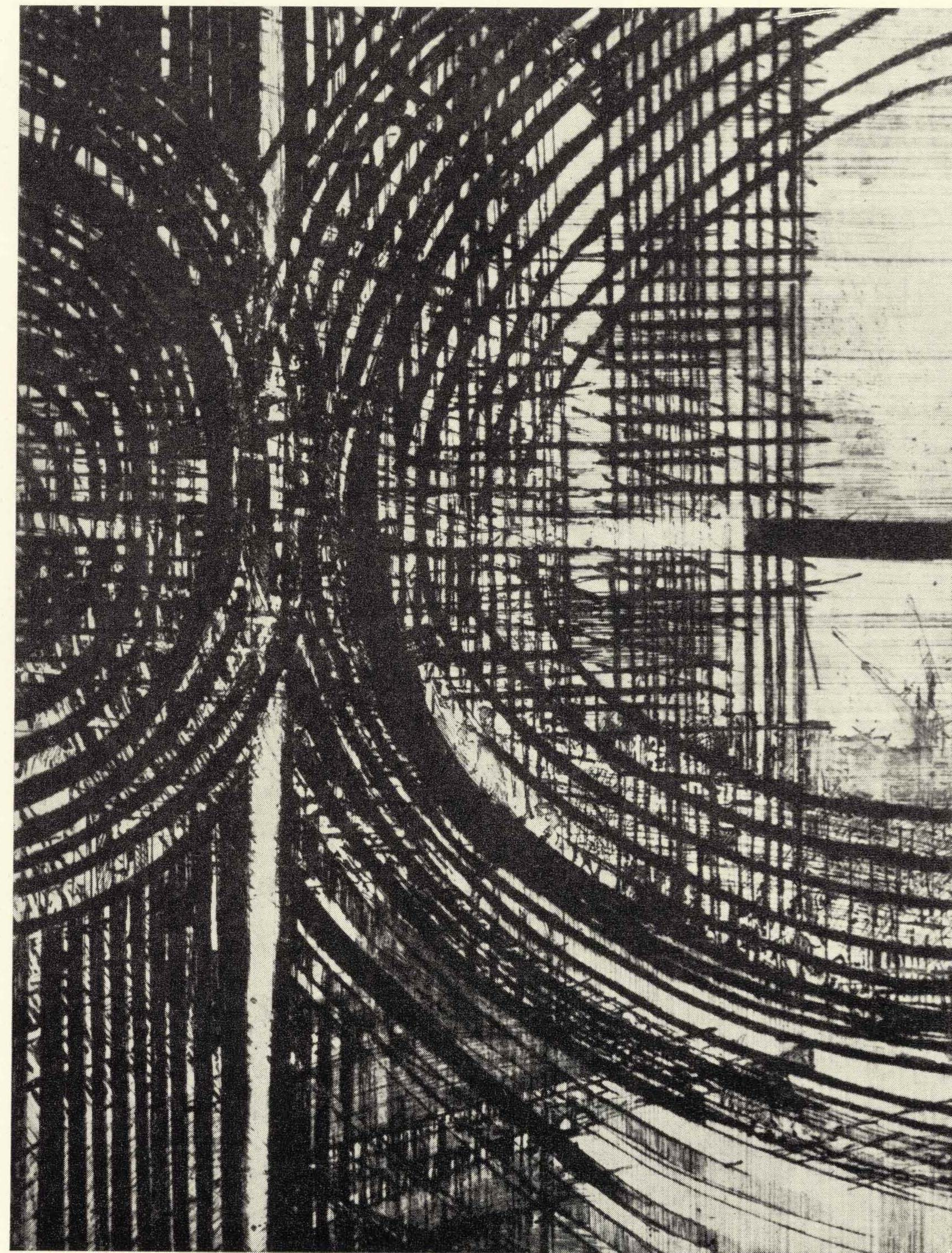

23. Porządek widzenia

22. Kamera

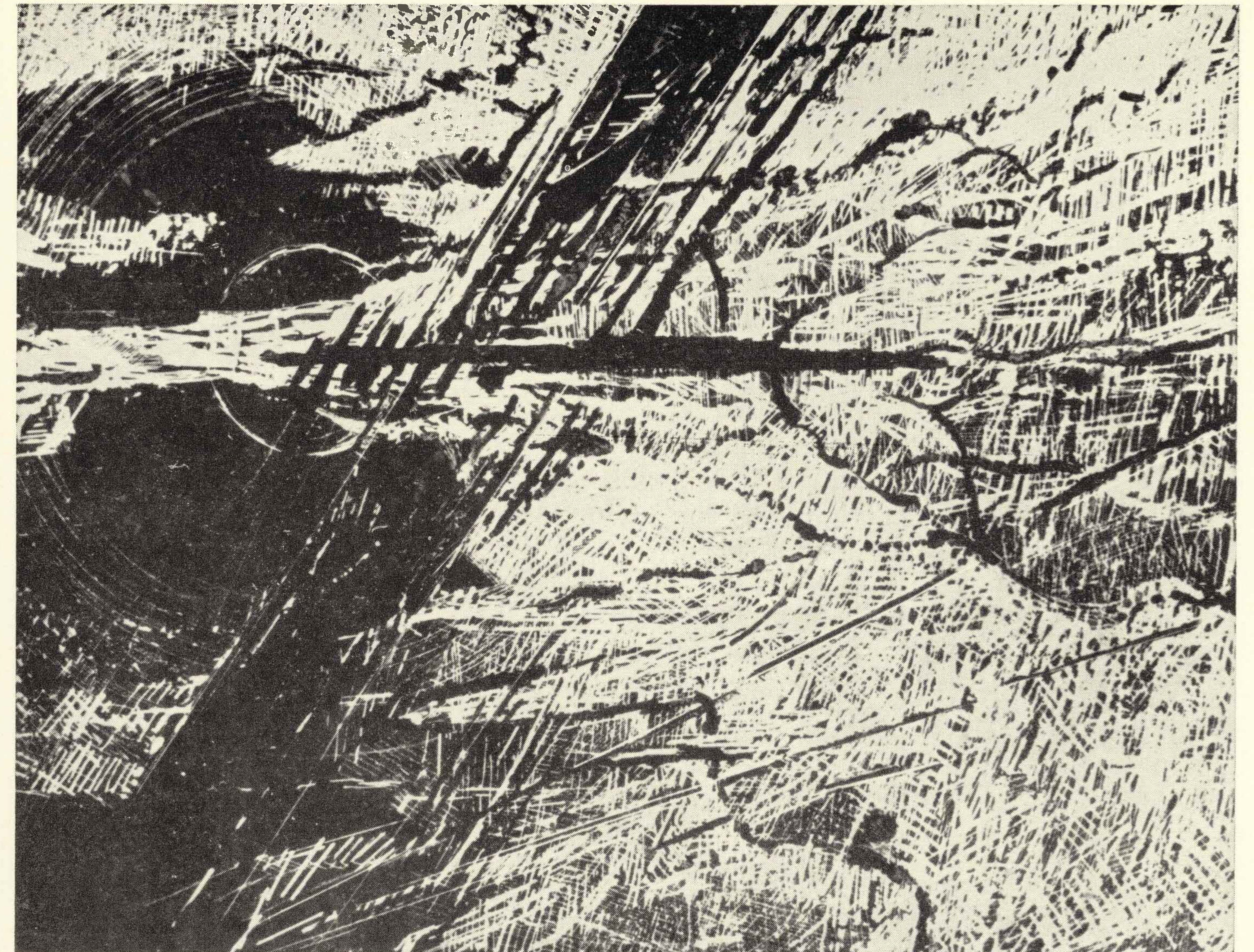

13. Żerańskie konstrukcje

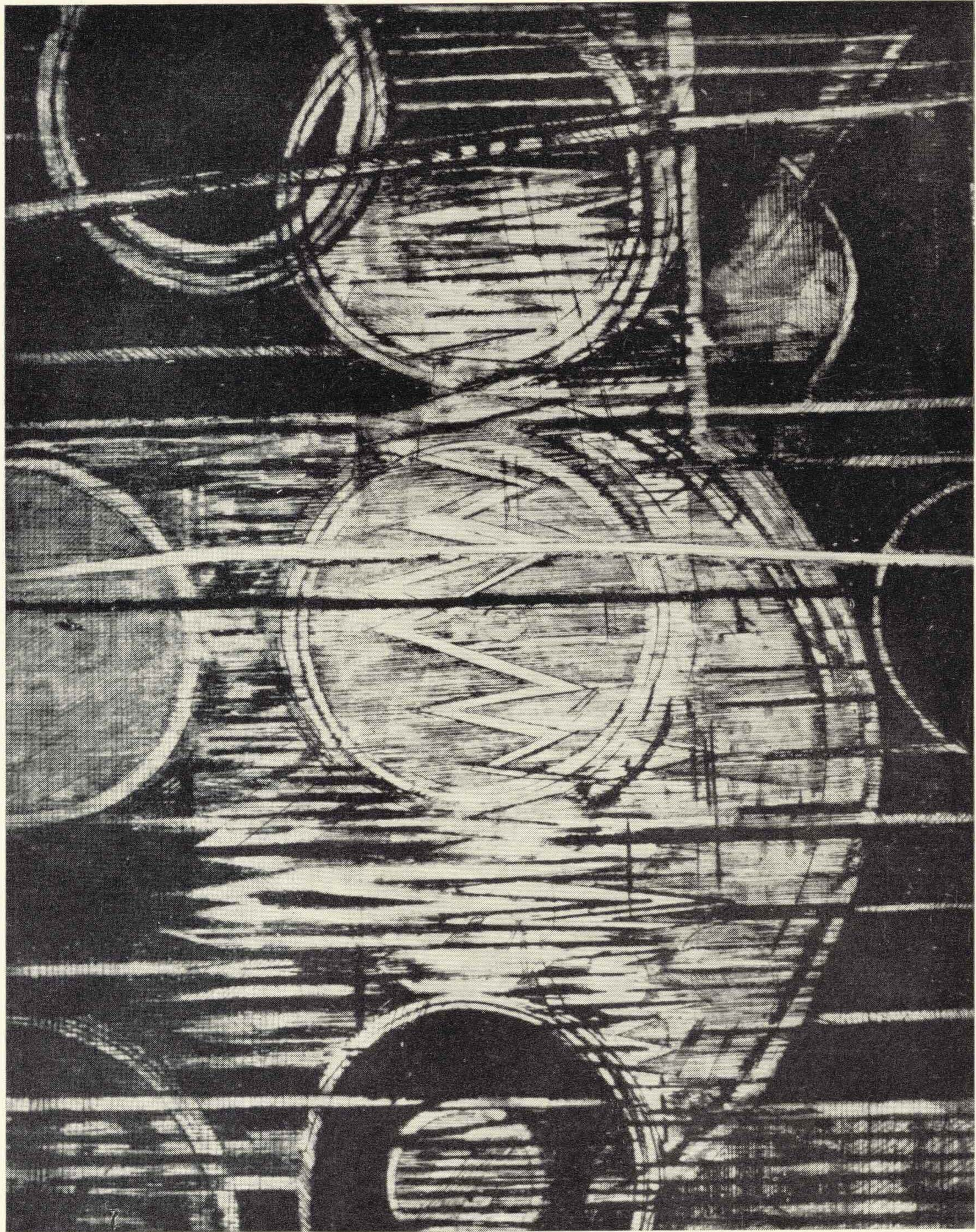

36. Kształty natury

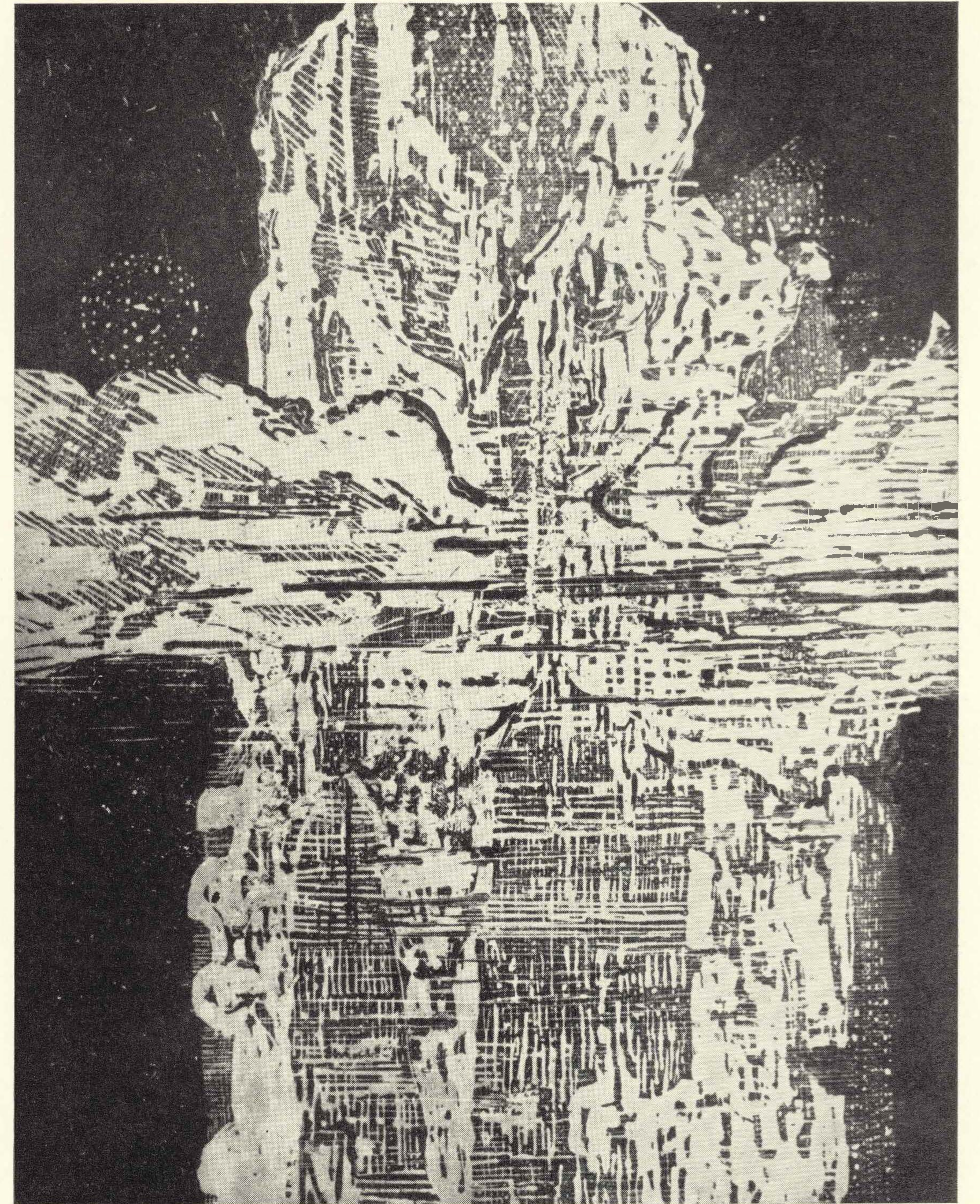

45. Wieczorne niebo

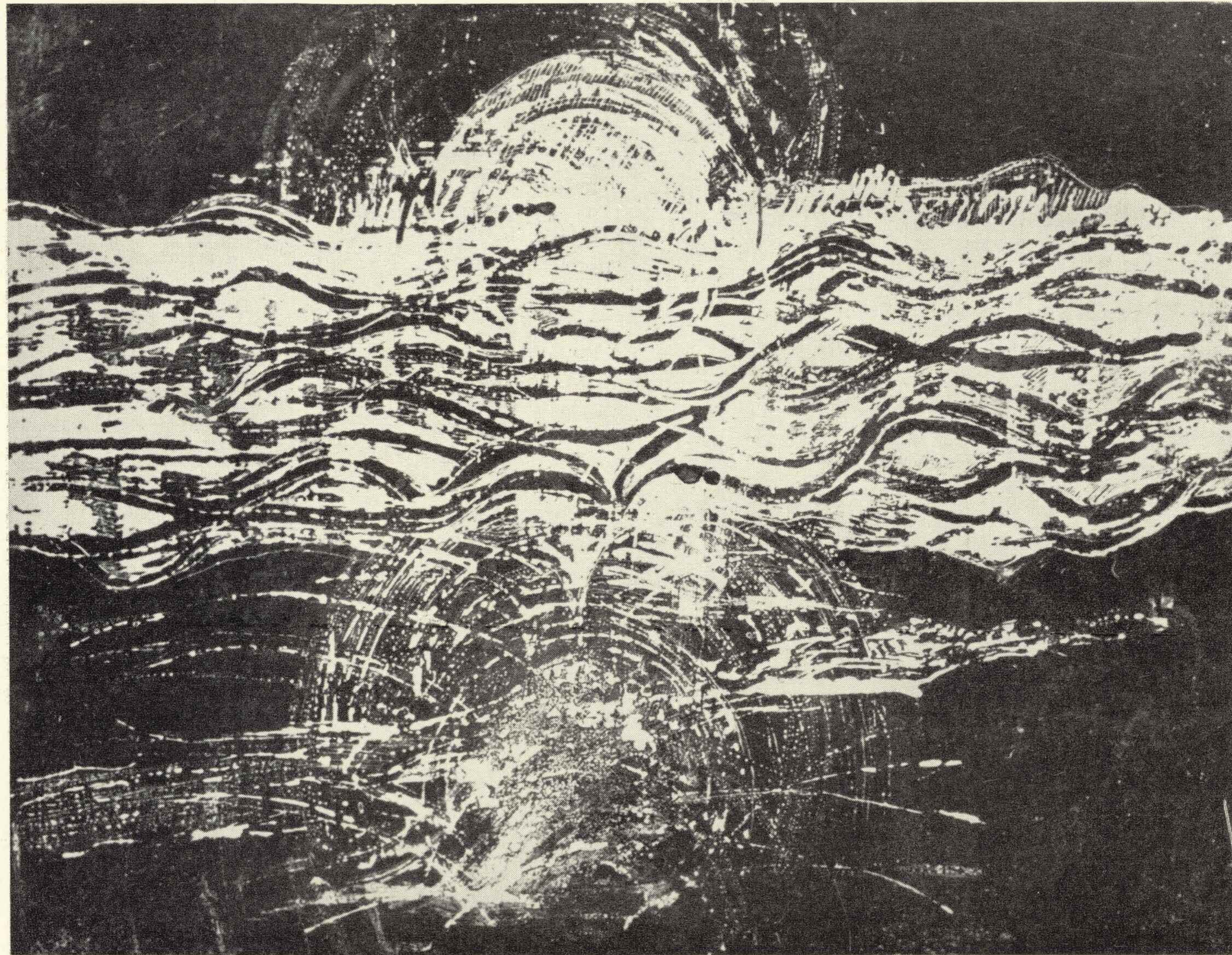

32. Zapis elektroniczny

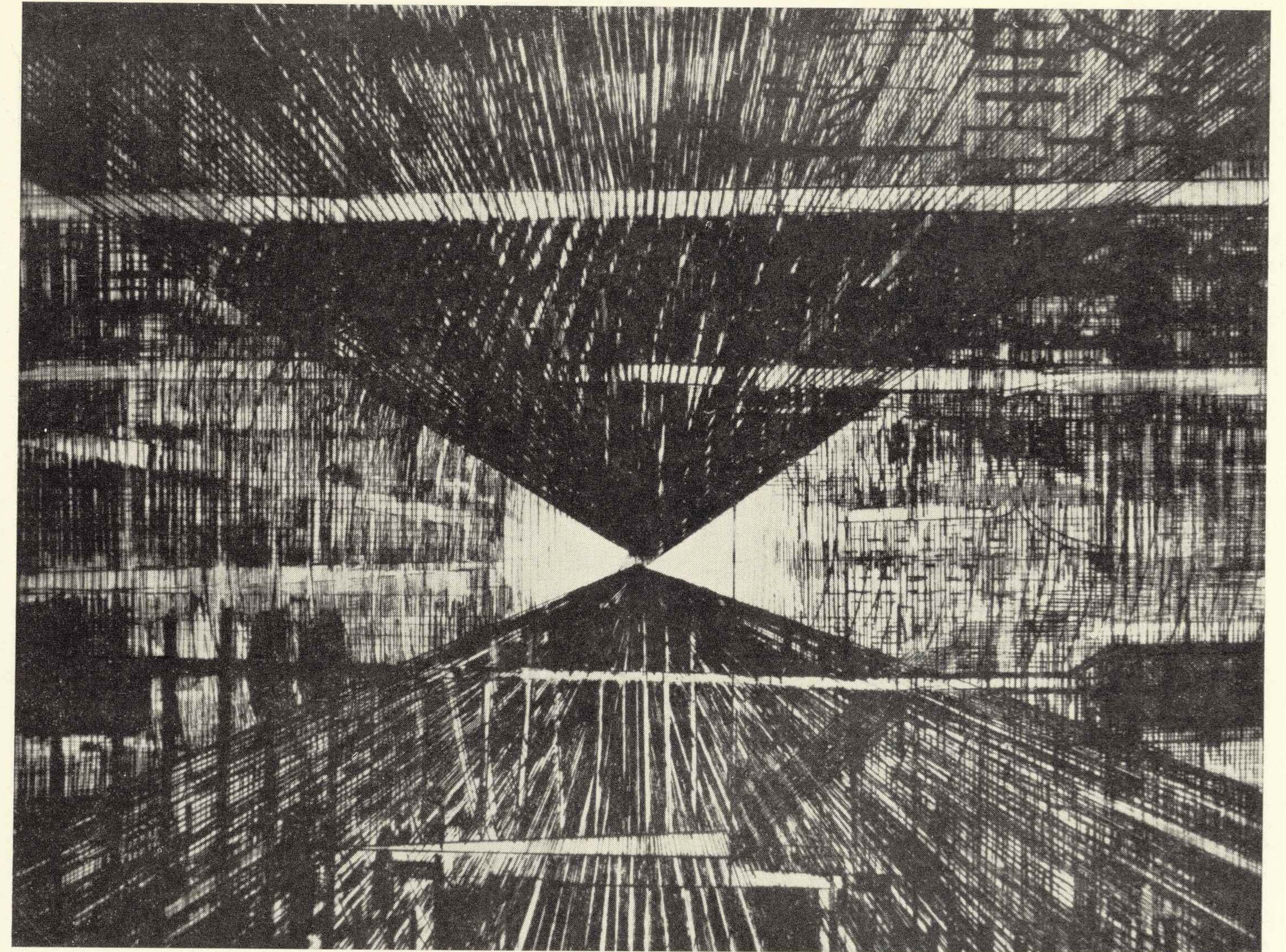

49. Odbity kształt

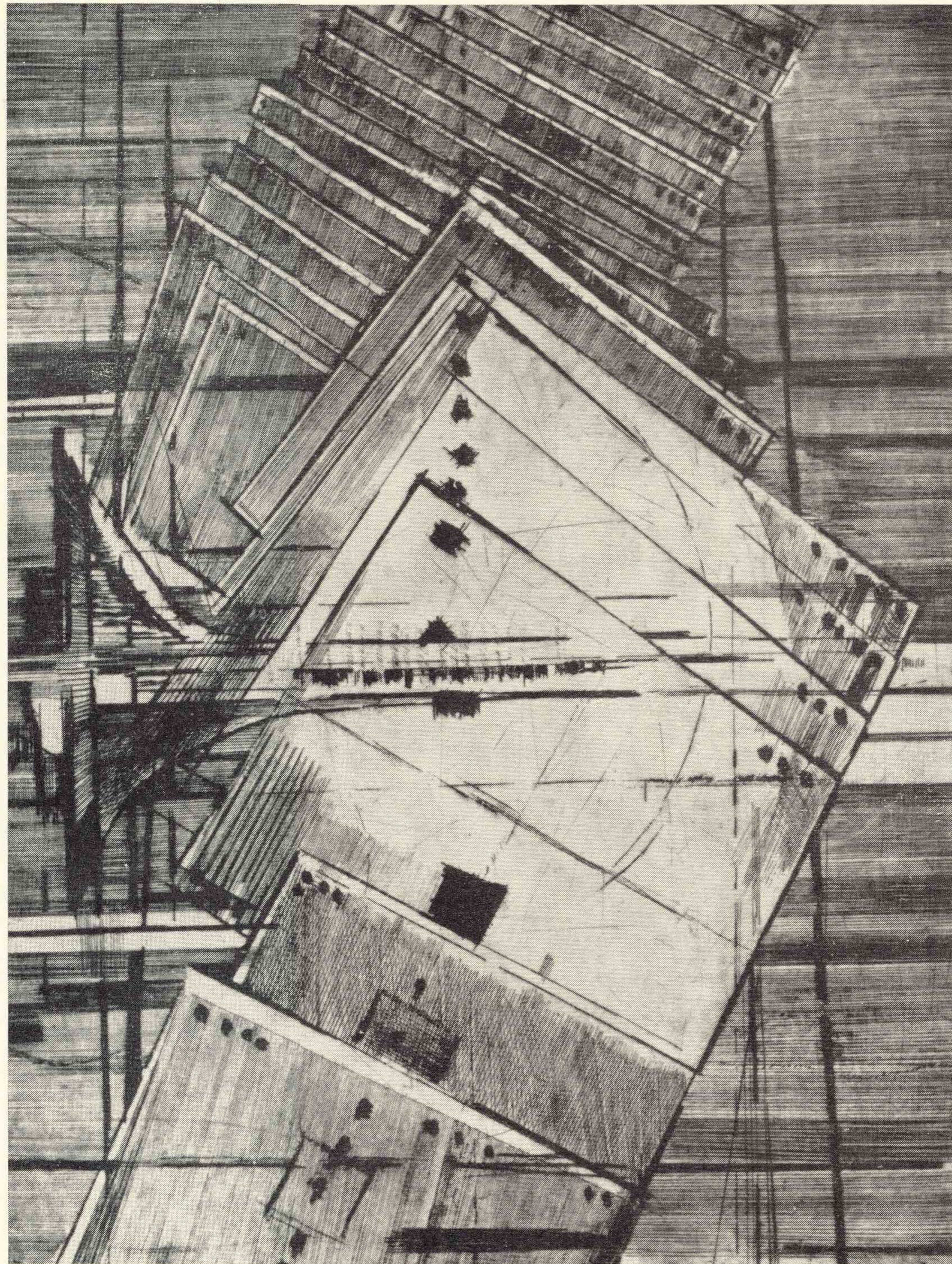

47. Fala

21. Maszyna tkacka II

24. Komputer

33. Z wiatrem

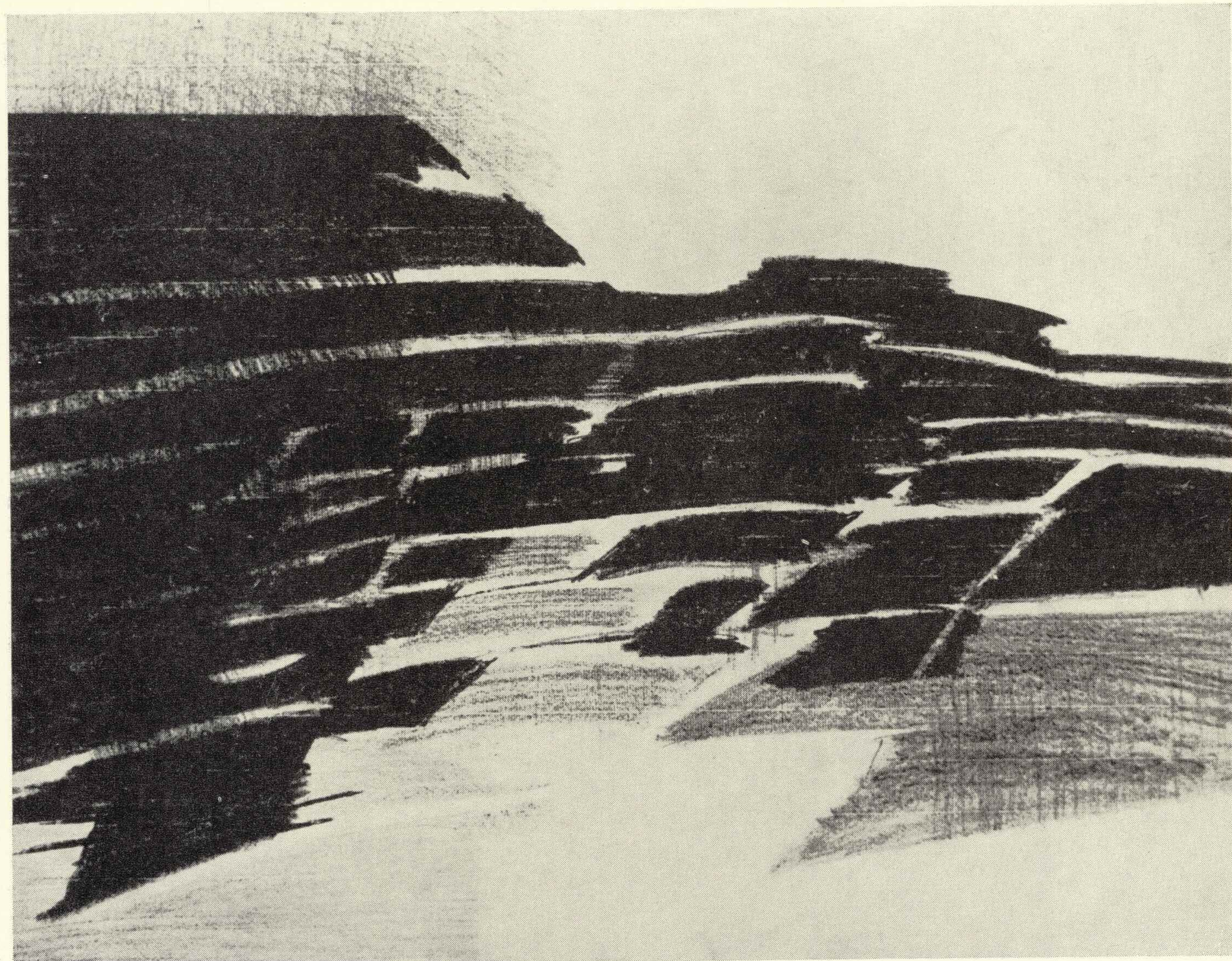

76. Cisza

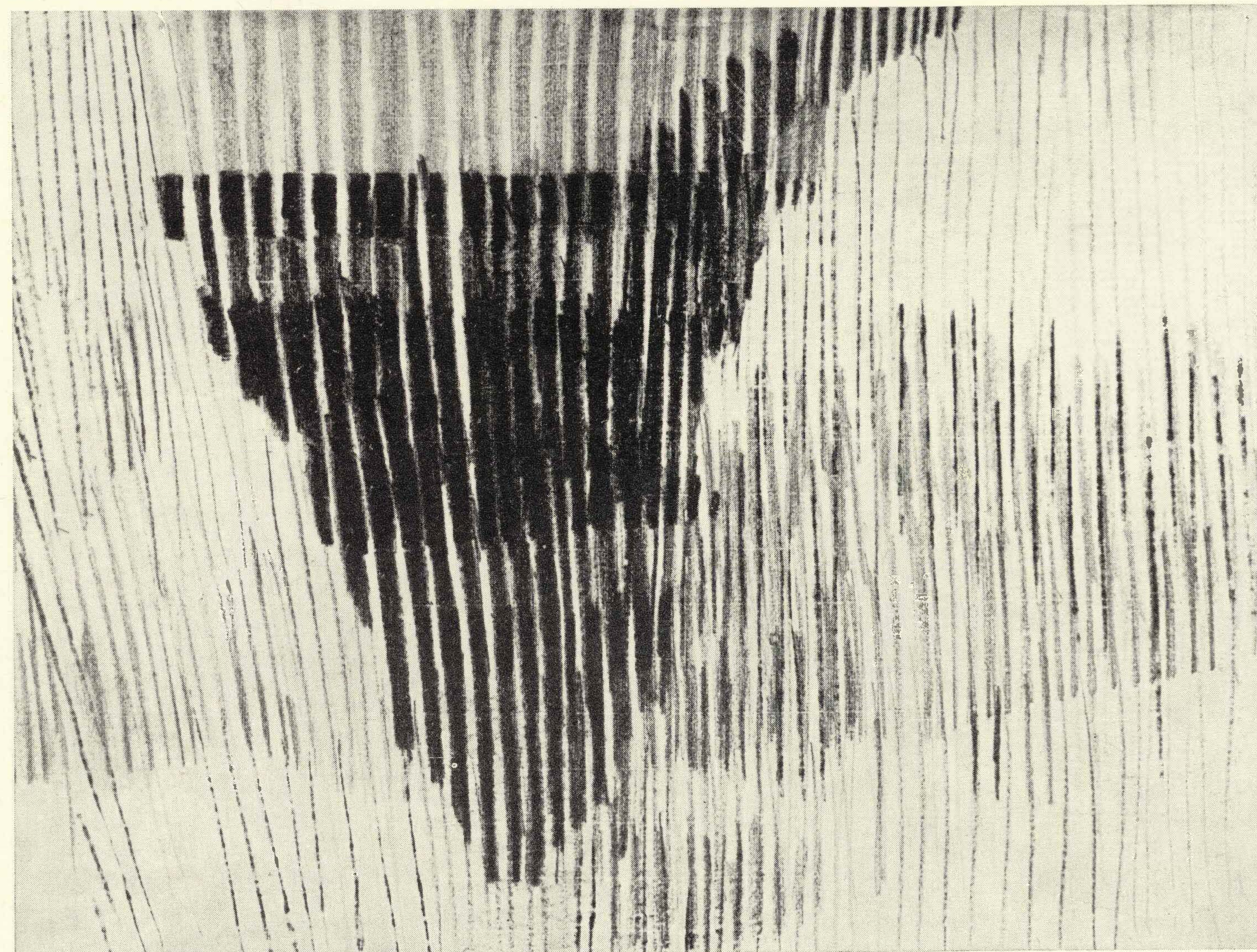

56. Warstwy

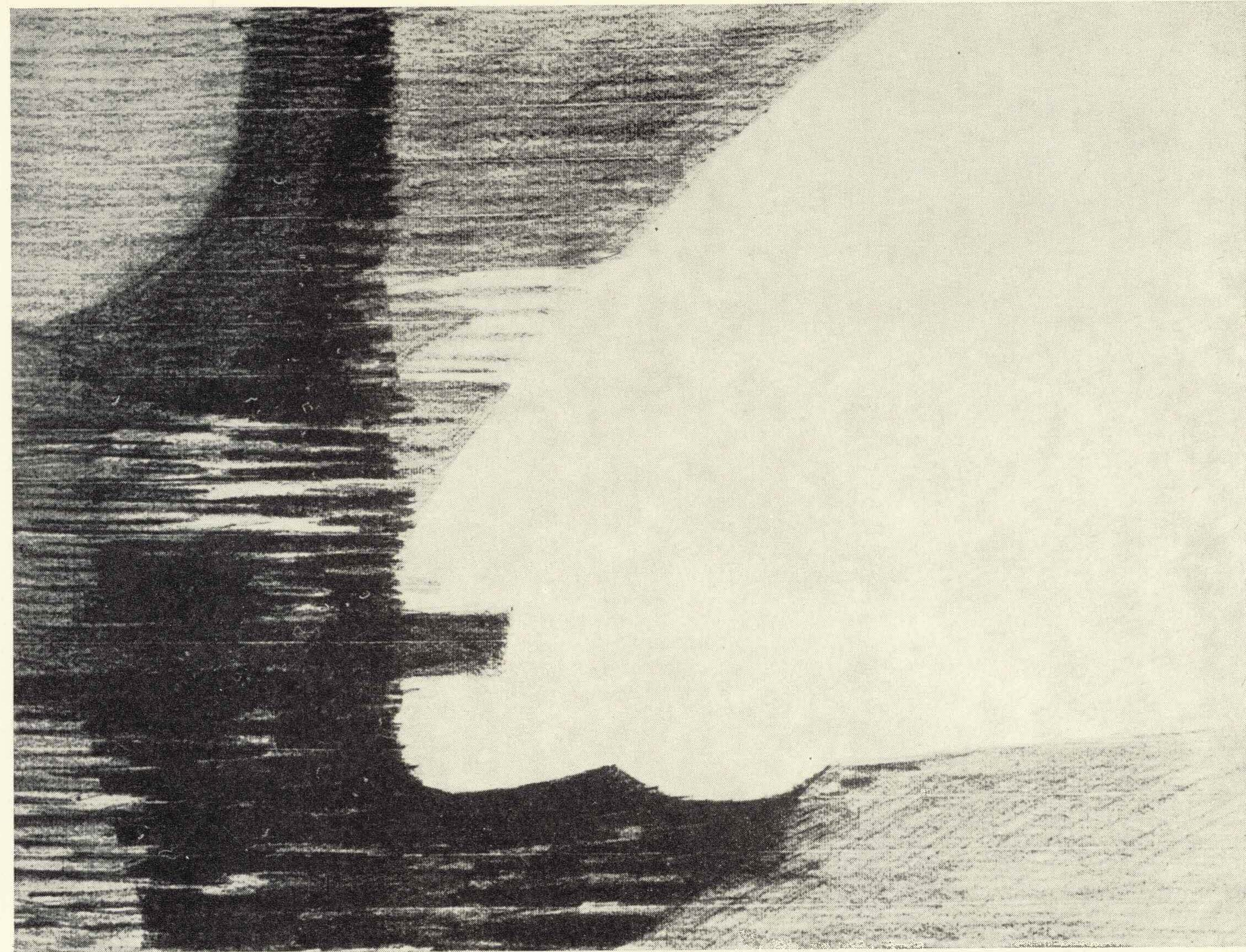

82. Czarnoziem

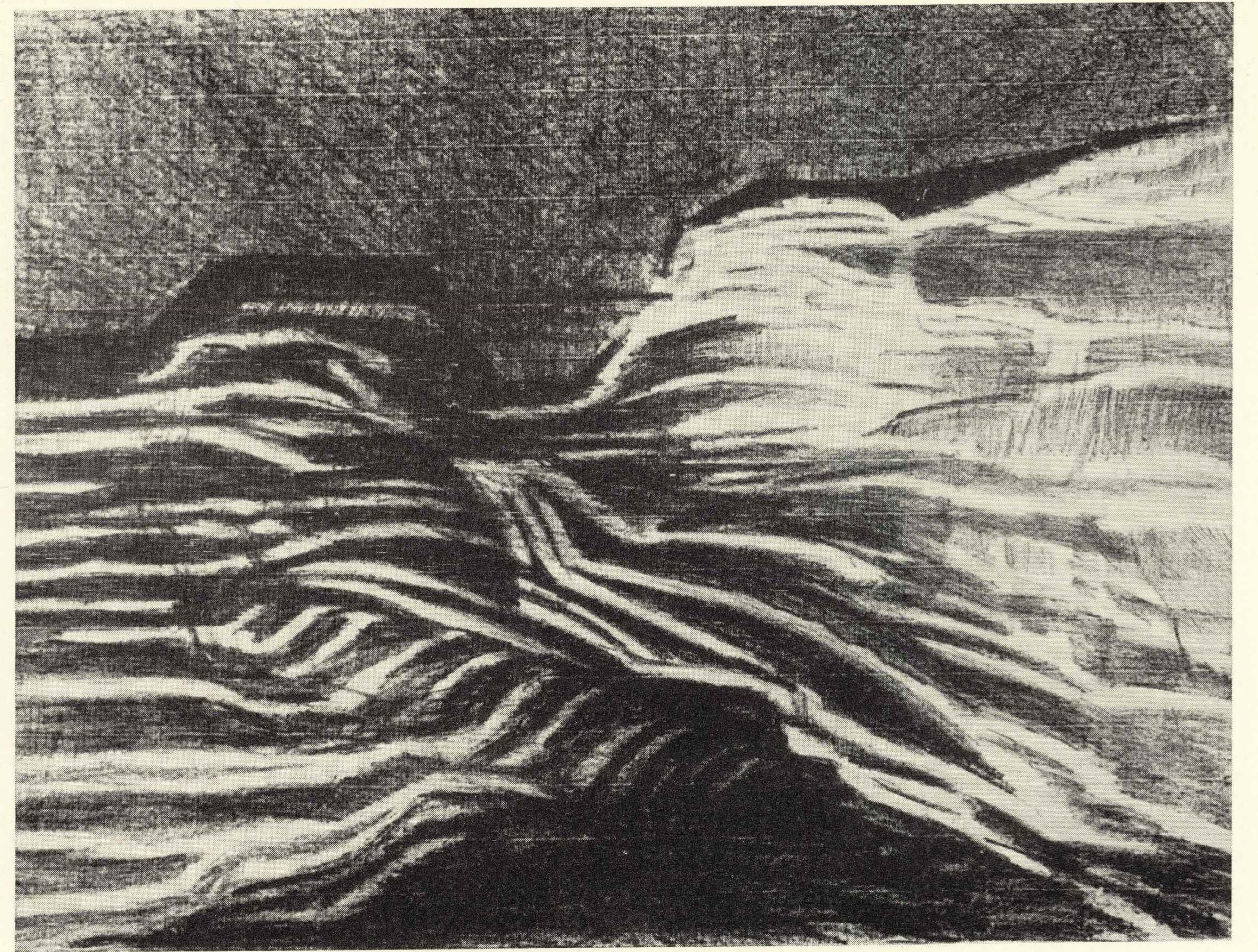

83. Przybrzeżne rytmy

84. Zatoka

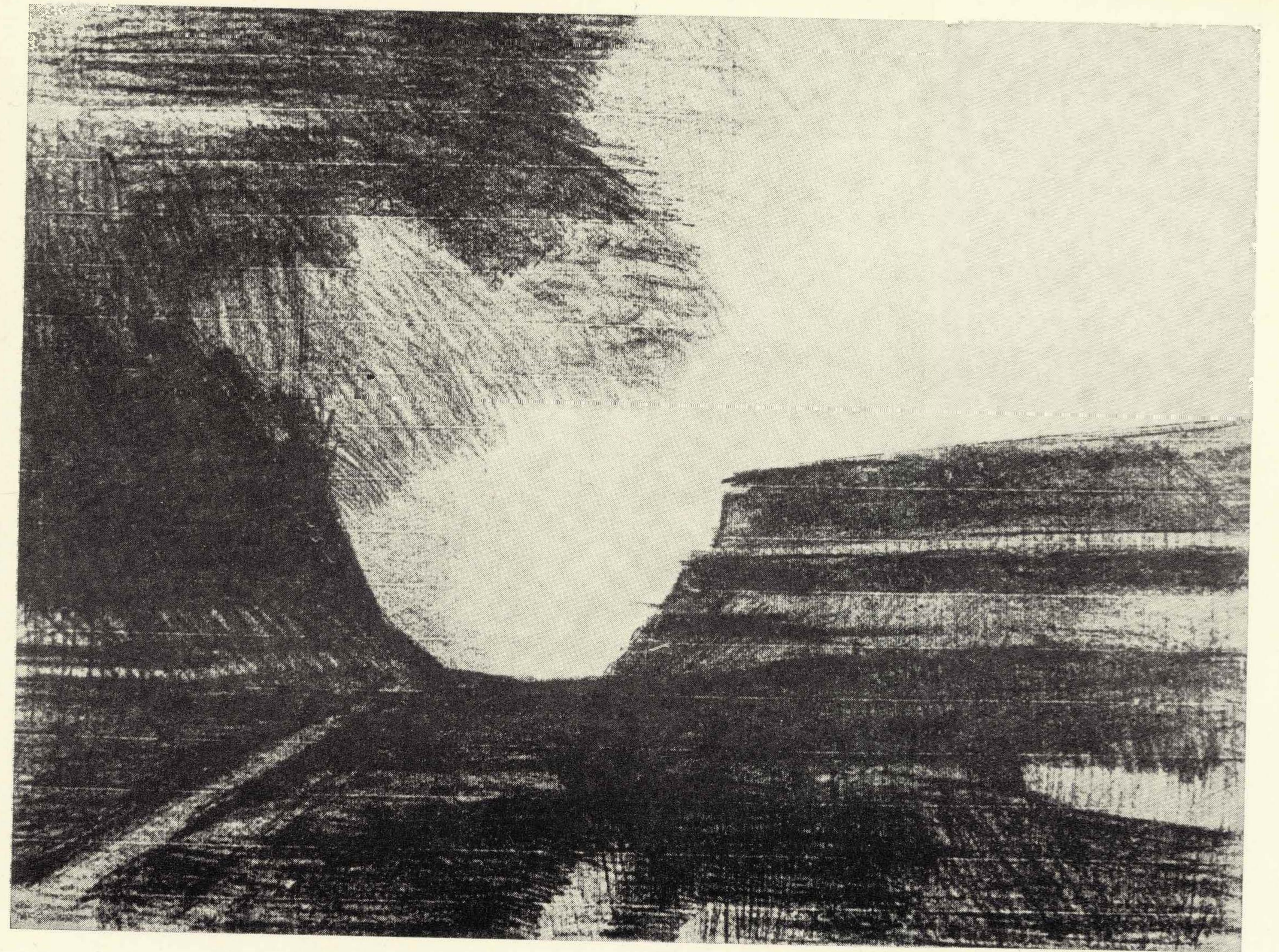

85. Bruzdy

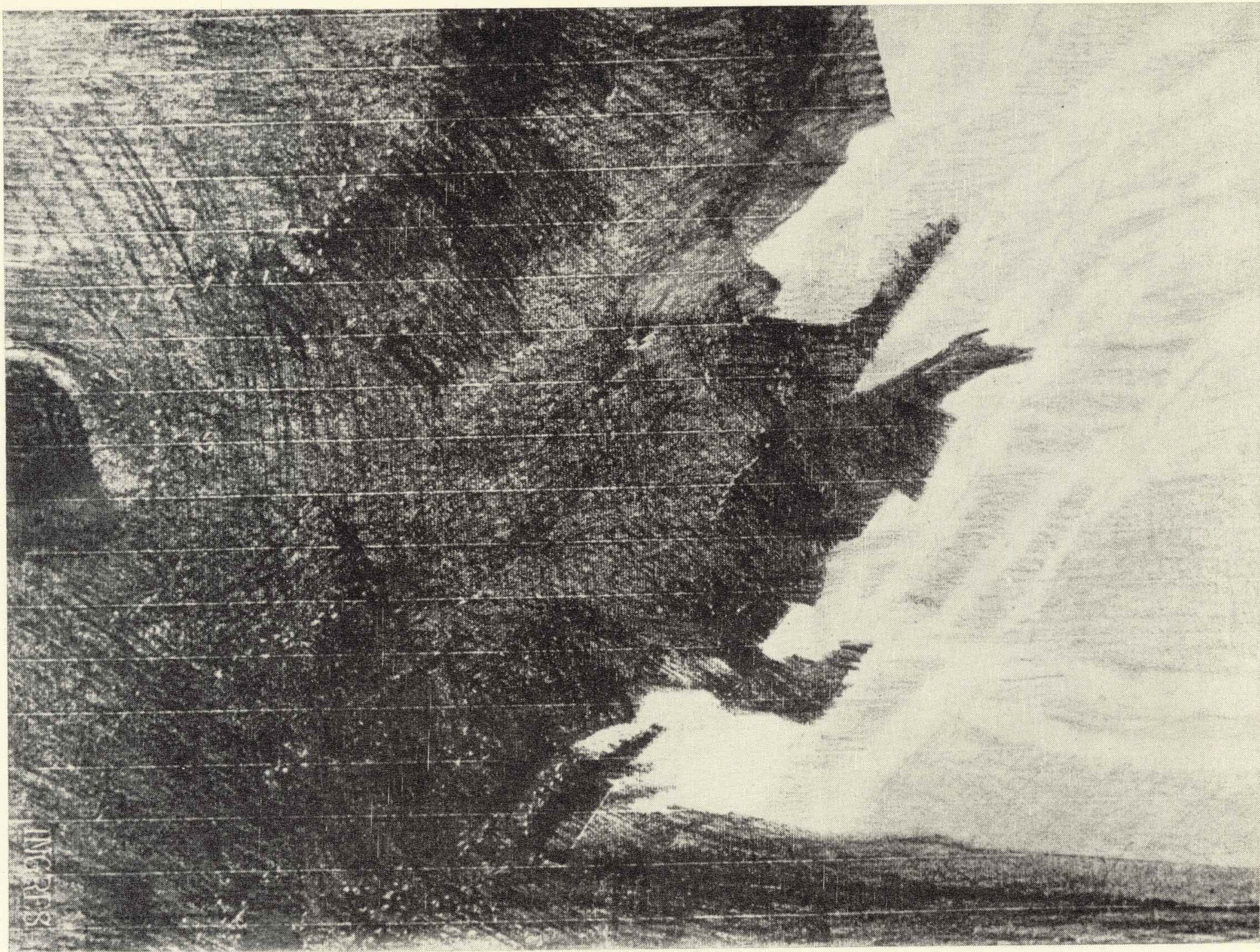

79. Wykroty

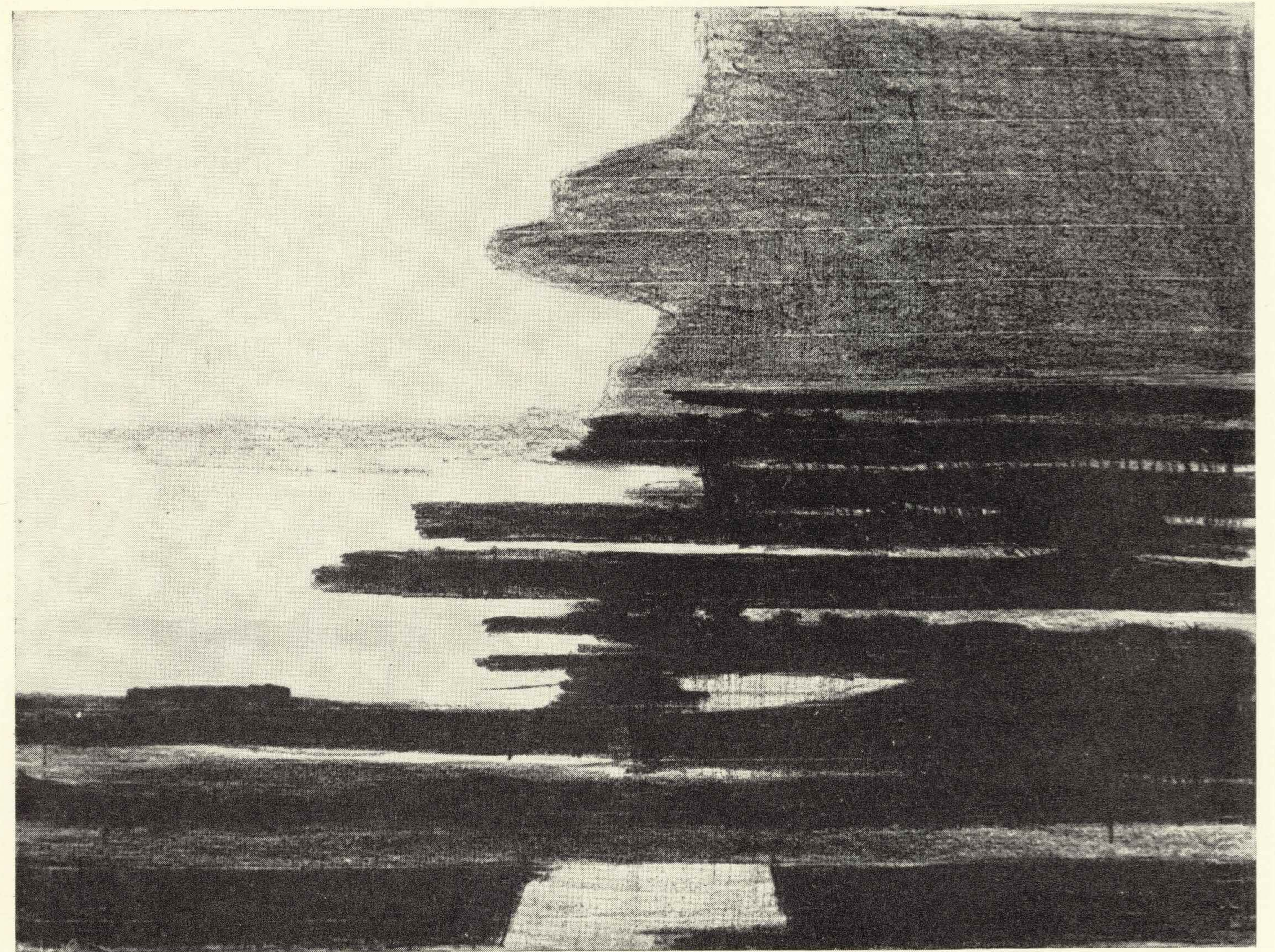

78. Wąwóz

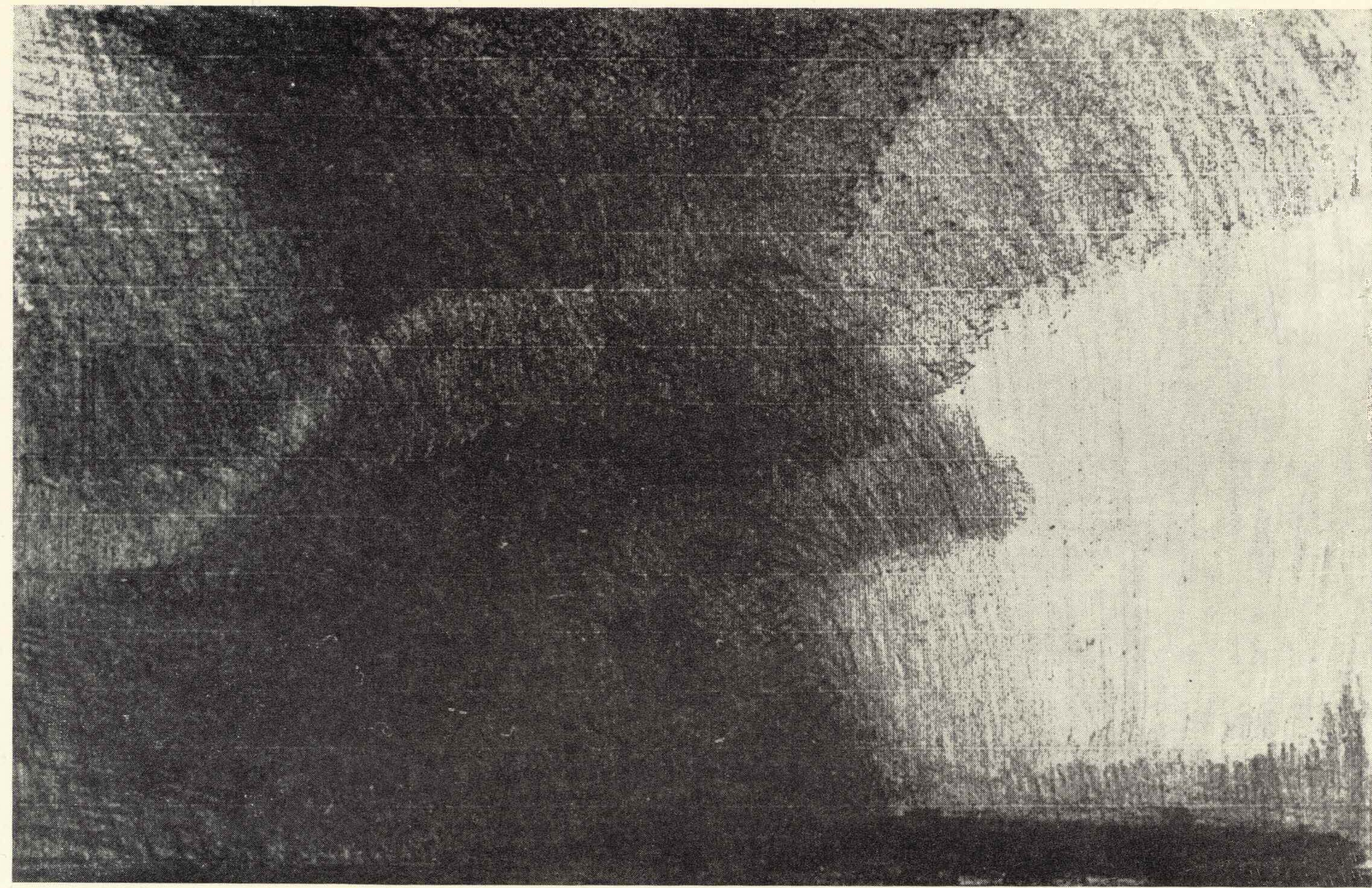

89. Kontrasty przyrody

72. Brzeg

86. Burza

80. Niebo

SPIS PRAC

Z CYKLU „NIEBO”

1. Pejzaż kosmiczny I, 1967, litografia barwna, 46 × 63
2. Pejzaż kosmiczny II, 1967, litografia barwna, 48 × 52
3. Pejzaż kosmiczny III, 1967, litografia barwna, 49 × 61

Z CYKLU „Z PODRÓŻY PO ZSRR”

4. Buchara I, 1968, litografia barwna, 48 × 62
5. Buchara II, 1968, litografia barwna, 49 × 58
6. Samarkanda, 1968, litografia barwna, 46 × 58

Z CYKLU „WARSZAWA”

7. Rondo Starzyńskiego I, 1968, litografia barwna, 49 × 59
8. Z lotu ptaka, 1968, litografia barwna, 49 × 63
9. Wisła, 1968, litografia barwna, 45 × 61
10. Śródmieście, 1971, suchoryt, 65 × 50
11. Miasto przyszłości, 1971, suchoryt, 65 × 50
12. Sieć miejska, 1971, suchoryt, 50 × 65
13. Żerańskie konstrukcje, 1971, suchoryt, 65 × 50
14. Rondo Starzyńskiego III, 1971, suchoryt, 50 × 65

Z CYKLU „ŚWIAT TECHNIKI”

15. Maszyna I, 1968, suchoryt, 65 × 50
16. Radar II, 1968, suchoryt, 65 × 50
17. Maszyna tkacka I, 1968, suchoryt, 65 × 50
18. Rakietka, 1969, technika metalowa mieszana, 65 × 50
19. Reaktor Ewa, 1969, suchoryt, 65 × 40
20. Wieże przekaźnikowe, 1969, suchoryt, 65 × 50
21. Maszyna tkacka II, 1970, suchoryt, 50 × 65
22. Kamera, 1970, suchoryt, 65 × 50
23. Porządek widzenia, 1970, suchoryt, 65 × 50
24. Komputer, 1970, suchoryt, 65 × 50
25. Turbina, 1971, suchoryt, 65 × 50
26. Tablica rozdzielcza, 1971, technika metalowa mieszana, 65 × 50
27. Maszyna rotacyjna, 1971, suchoryt, 65 × 50
28. Powstaje cementownia, 1971, suchoryt, 65 × 50
29. Wiązka światła, 1971, suchoryt, 50 × 65
30. Żelazne niebo, 1972, technika metalowa mieszana, 50 × 65
31. Silnik, 1972, suchoryt, 50 × 65
32. Zapis elektroniczny, 1972, suchoryt, 60 × 50
33. Z wiatrem, 1972, suchoryt, 65 × 50
34. Przybędzie megawatów, 1972, suchoryt, 65 × 50

Z CYKLU „MAZOWSZE”

35. Latawiec, 1973, technika metalowa mieszana, 65 × 50
36. Kształty natury, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
37. Kwitnące trawy, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
38. Pole, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
39. Na jeziorze, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
40. W prześwicie, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50

41. Perspektywa, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
42. Między brzegami, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
43. Roślinne kształty, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
44. Głębia, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
45. Wieczorne niebo, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
46. Strumienie, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
47. Fala, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
48. Architektura gleby, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
49. Odbity kształt, 1974, technika metalowa mieszana, 65 × 50
50. Trzciny, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
51. Owocujące drzewo, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
52. Dwa słońca, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
53. W środku łąki, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65
54. Ogród, 1974, technika metalowa mieszana, 50 × 65

Z CYKLU „ZIEMIA WIELKOPOLSKA” rysunki kredką

55. Ściana zieleni, 1974, 48 × 65
56. Warstwy, 1974, 48 × 65
57. Zwielokrotnione odbicie, 1974, 65 × 48
58. Skąd drzew, 1974, 49 × 65
59. Na granicy cienia, 1974, 48 × 65
60. Rozlewisko, 1974, 48 × 65
61. Podziały, 1974, 48 × 65
62. Kwitnąca łąka, 1974, 48 × 64
63. Na stoku, 1974, 48 × 65
64. Bujność zieleni, 1974, 65 × 48
65. Mgła, 1974, 48 × 65
66. Prześwit, 1974, 48 × 65
67. Przestrzeń, 1974, 65 × 48
68. Moczary, 1974, 48 × 65
69. Usypisko, 1974, 48 × 65
70. Refleksy na jeziorze, 1974, 48 × 65
71. Odpływ, 1974, 65 × 48
72. Brzeg, 1974, 48 × 65
73. Sitowie, 1974, 48 × 65
74. Horyzont, 1974, 65 × 48
75. Pnie, 1974, 48 × 65
76. Cisza, 1974, 48 × 65
77. Przed deszczem, 1974, 48 × 65
78. Wąwóz, 1974, 48 × 65
79. Wykroty, 1974, 48 × 65
80. Niebo, 1974, 65 × 48
81. Forma botaniczna, 1974, 48 × 65
82. Czarnoziem, 1974, 48 × 65
83. Przybrzeżne rytmy, 1974, 48 × 65
84. Zatoka, 1974, 48 × 65
85. Bruzdy, 1974, 48 × 65
86. Burza, 1974, 48 × 65
87. Poprzez chmury, 1974, 48 × 65
88. W cieniu, 1974, 48 × 65
89. Kontrasty przyrody, 1974, 48 × 65

Na okładce: 50. Trzciny

Projekt ekspozycji: Józef Mroszczak
Projekt plakatu i opracowanie graficzne katalogu: Jerzy Treutler
Redakcja katalogu: Ada Potocka (CBWA)
Zdjęcia: Pracownia Fotograficzna CBWA — Wiesława Bąblewska-Rolke
Redakcja techniczna: Henryk Malko (CBWA)

Cena zł 15.— WDA-1. Zam. 2304. Nakł. 600. W-75.

